

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АГРАРНЕ ПРАВО УКРАЇНИ»

Фаховий молодший бакалавр
Спеціальність Н 7 Агроінженерія
Освітня програма «Агроінженерія»
Термін викладання 4-й семестр
Вид дисципліни вибіркова
Форма підсумкового контролю залік
Мова викладання українська

Викладач:

МЕЛЬНИК РОМАН МИКОЛАЙОВИЧ

викладач суспільних і гуманітарних дисциплін,
спеціаліст I-ї категорії

Персональна сторінка:

<https://politologyabove.blogspot.com>

e-mail: bravo5@ukr.net

Вступ

Предметом навчальної дисципліни «Аграрне право» є суспільні аграрні відносини.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни «Аграрне право» базується на знаннях, отриманих студентами з дисципліни «Цивільне право» та тих, що отримуються під час вивчення таких дисциплін: «Господарське право», «Екологічне право», та стане основою для вивчення дисциплін «Корпоративне право» на наступних курсах навчання.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета навчальної дисципліни:

«Аграрне право» полягає у вивченні та засвоєнні студентами правових норм та основних правових інститутів галузі правового регулювання аграрних відносин в Україні

1.2. Завдання навчальної дисципліни :

Основні завдання дисципліни полягають у глибокому засвоєнні та закріпленні студентами теоретичного матеріалу дисципліни, розуміння природи аграрних відносин, а також напрацюванні навичок практичного застосування норм аграрного права, та написання складання договорів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти після засвоєння навчальної дисципліни «Аграрне право» мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

- змісту аграрного законодавства;
- основних теоретичних засад аграрного права;
- теоретичних та практичних засад діяльності суб'єктів господарювання, правової бази їх функціонування.

уміння:

- логічного та послідовного викладення теоретичного матеріалу з дисципліни;
- складання проектів договорів в АПК;
- аргументування власної правової позиції;
- застосовування положень чинного законодавства при вирішенні ситуаційних задач;
- правового оцінювання спірних ситуацій, які виникають при здійсненні діяльності в аграрній сфері, та визначення шляхів їх вирішення.

Перелік компетентностей та результати навчання випускника:

- ІК. Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі в галузі агропромислового, лісогосподарського виробництва та гідромеліоративного будівництва або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідних наук та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях.
- ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК9. Базові знання фундаментальних розділів математики, в обсязі, необхідному для володіння математичним апаратом відповідної галузі знань та здатність використовувати математичні методи в обраній професії.
- РН1. Застосовувати у професійній діяльності знання із загальнотехнічних, гуманітарних та природничих наук.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Загальні положення аграрного права.

Аграрне право як галузь права. Джерела аграрного права

Поняття аграрного права, його завдання і функції. Предмет аграрного права. Внутрішні аграрні правовідносини. Зовнішні аграрні правовідносини. Методи правового регулювання в аграрному праві. Принципи аграрного права. Система аграрного права.

Особливості джерел аграрного права. Правовий звичай як джерело аграрного права. Конституція України - правова основа джерел аграрного права. Закони - основні джерела аграрного права. Підзаконні акти в системі джерел аграрного права. Акти відомчого характеру. Локальні нормативні акти як джерела аграрного права, їх ознаки та класифікація.

Суб'єкти аграрних правовідносин(загальна характеристика)

Характеристика учасників сільськогосподарського виробництва як суб'єктів аграрного права. Види суб'єктів аграрних правовідносин залежно від виду власності, залежно від способу створення та формування статутного капіталу. Види підприємств, які займаються розведенням тварин. Загальні засади створення і державної реєстрації сільськогосподарських товаровиробників. Характеристика установчих документів сільськогосподарських підприємств. Особливості припинення сільськогосподарських підприємств.

Аграрна та земельна реформи. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення.

Загальні засади правового регулювання приватизації у аграрному секторі економіки. Поняття приватизації та роздержавлення. Способи приватизації. Особливості приватизації в окремих галузях АПК. Поняття земельної частки (паю). Право земельної частки (паю). Умови паювання землі. Документи, які підтверджують право на пай. Категорії осіб, які мають право на отримання паю. Загальна характеристика земель сільськогосподарського призначення. Правове регулювання обігу земель сільськогосподарського призначення. Виникнення, зміна та припинення прав на землі сільськогосподарського призначення. Права та обов'язки власників земель сільськогосподарського призначення. Повноваження державних та місцевих органів влади на управління землями сільськогосподарського призначення

Розділ 2. Правовий статус суб'єктів аграрних правовідносин в Україні та світі

Правовий статус сільськогосподарського кооперативу та господарських товариств

Поняття та види сільськогосподарських кооперативів. Поняття та ознаки виробничого кооперативу. Поняття та ознаки обслуговуючого кооперативу. Правові умови та порядок створення сільськогосподарського кооперативу та припинення його діяльності. Право членства в сільськогосподарських кооперативах. Органи управління та контролю сільськогосподарського кооперативу та їх компетенція. Правовий режим майна та землі сільськогосподарського кооперативу. Поняття, правові ознаки та види сільськогосподарських товариств. Правовий режим майна та землі сільськогосподарських товариств. Органи управління та контролю сільськогосподарського товариства та їх компетенція. Майнові фонди сільськогосподарського товариства.

Правове становище фермерських господарств та особистих селянських господарств

Поняття та ознаки фермерських господарств. Порядок створення фермерських господарств. Обмеження права власності на земельні ресурси. Земельні та майнові правовідносини у фермерському господарстві. Об'єкти страхування. Оподаткування фермерських господарств. Правове регулювання господарської діяльності фермерського господарства. Державна підтримка діяльності фермерських господарств. Поняття та основні ознаки особистого селянського господарства. Соціальне та пенсійне забезпечення членів особистих селянських господарств. Зайнятість членів особистих селянських господарств. Поняття та види сільського зеленого туризму. Державна підтримка особистих селянських господарств. Правовий режим майна особистого селянського господарства. Правовий режим земель особистого селянського господарства.

Правове регулювання охорони довкілля у сільському господарстві та забезпечення безпечності та якості сільськогосподарської продукції

Правова охорона ґрунтів та інших природних ресурсів у сільському господарстві. Правовий інститут меліорації земель у сільському господарстві. Правове регулювання хімізації сільського господарства. Державна реєстрація пестицидів та агрохімікатів. Правове регулювання поводження з відходами сільського господарства. Правове регулювання застосування біотехнологій. Ведення сільськогосподарської діяльності в умовах надзвичайних екологічних ситуацій. Поняття та загальна характеристика правового забезпечення якості та безпечності сільськогосподарської продукції. Ознаки якісної та безпечної продукції. Державне регулювання відносин щодо забезпечення якості та безпечності сільськогосподарської продукції. Права та обов'язки виробників і продавців щодо забезпечення якості та безпечності сільськогосподарської продукції. Вимоги до реклами сільськогосподарської продукції. Документи, які підтверджують якість та безпечність продукції.

Договірні відносини у сільському господарстві

Поняття і види договорів у сільському господарстві. Характеристика окремих договорів щодо реалізації сільськогосподарської продукції. Договори про закупівлю зерна. Договори на використання науково-технічної продукції у сільському господарстві. Договори кредитування та фінансового лізингу за участю аграрних товаровиробників. Договори виробничо-технічного обслуговування.

Юридична відповідальність за порушення аграрного законодавства

Поняття відповідальності за порушення аграрного законодавства. Дисциплінарна відповідальність осіб, зайнятих у сільськогосподарському виробництві. Матеріальна відповідальність працівників сільськогосподарських підприємств. Майнова відповідальність за аграрні правопорушення. Адміністративна відповідальність за порушення аграрного законодавства. Кримінальна відповідальність за порушення аграрного законодавства.

Аграрне законодавство зарубіжних країн

Кодифікація аграрного законодавства США, Англії, Франції та інших країн. Державне регулювання відносин суб'єктів у сільському господарстві США, Канади, Швейцарії, країн ЄС.

3. Рекомендована тематика практичних (семінарських) занять

Мета практичних (семінарських) занять – засвоїти теоретичні положення навчальної дисципліни, понятійно-категоріальний апарат, виробити у студентів вміння правильно орієнтуватися, застосовувати норми чинного законодавства щодо аграрних відносин у практичній діяльності, а також складати проекти договорів.

Розділ 1. Загальні положення аграрного права

Заняття 1 охоплює тему 1.1. та спрямоване на засвоєння студентами знань відносно основних засад аграрного права, формування розуміння джерел аграрного права

Заняття 2 передбачає опрацювання питань теми 1.2. та має на меті засвоєння студентами загальних теоретичних положень щодо суб'єктів аграрних правовідносин.

Заняття 3 спрямоване на опрацювання питань з тем 1.3, що передбачає формування у студентів знань відносно аграрної та земельної реформ, особливо в частині правового режиму земель сільськогосподарського призначення

Розділ 2. Правовий статус суб'єктів аграрних правовідносин в Україні та світі

Заняття 4 має на меті опрацювати питання та сформулювати вміння в межах теми 2.1, засвоїти знання відносно правового статусу сільськогосподарських кооперативів та фермерських господарств

Заняття 5 спрямоване на засвоєння положень відносно фермерських господарств та особистих селянських господарств

Заняття 6 передбачає засвоєння питань теми 2.3. та спрямоване на формування знань про правове регулювання охорони довкілля у сільському господарстві та забезпечення безпечності та якості сільськогосподарської продукції

Заняття 7 має на меті сформулювати знання про особливості договорів у сільському господарстві.

Заняття 8 охоплює питання теми 2.5. та спрямоване на формування знань про юридичну відповідальність за порушення аграрного законодавства.

Заняття 9 охоплює питання теми 2.6. та спрямоване на засвоєння основних положень щодо суб'єктів аграрних правовідносин у США, Канаді, країнах ЄС та інших країнах та передбачає проведення контрольної (модульної) роботи.

4. Рекомендовані індивідуальні завдання

Опрацьовуючи навчальний матеріал дисципліни «Аграрне право», студенти денної форми навчання виконують індивідуальне семестрове завдання шляхом підготовки та доповіді на заняттях (захист) рефератів з певної теми, що є важливим засобом у засвоєнні знань. Мета реферативної доповіді полягає в засвоєнні також і іншими студентами основних аспектів розкритої у реферативному дослідженні теми, формуванні запитань, проведенні дискусії. На семінарському занятті рекомендується обговорювати не більше двох рефератів.

Виконання реферату сприяє поглибленню і розширенню теоретичних знань студентів з окремих тем дисципліни, розвиває навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою, сприяє формуванню вміння використовувати знання для вирішення відповідних практичних завдань.

Реферат виконується студентами самостійно із забезпеченням необхідних консультацій з окремих питань з боку викладача. Після підготовки реферату студент має його захистити. Терміни видачі, виконання і захисту реферату визначаються графіком, що розробляється випусковою кафедрою на кожний семестр. Приблизна тематика рефератів наводиться у додатку до робочої навчальної програми для студентів денної форми навчання.

Опрацьовуючи навчальний матеріал дисципліни «Аграрне право», студенти заочної форми навчання виконують індивідуальне завдання – домашню контрольну роботу (ДКР).

Метою виконання ДКР є засвоєння понятійного апарату навчальної дисципліни; формування вмінь логічного та послідовного викладення теоретичного матеріалу з дисципліни; складання процесуальних документів; аргументування власної правової позиції; застосовування положень чинного законодавства при вирішенні ситуаційних задач.

Виконання ДКР розвиває навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою, сприяє формуванню вміння використовувати знання для вирішення відповідних практичних завдань. Варіанти ДКР наводяться у додатку до робочої навчальної програми для студентів заочної форми навчання.

5. Засоби діагностики успішності навчання

Форми контролю навчальних здобутків студентів денної форми навчання за темами становлять усні відповіді, відповіді на тестові завдання, розв'язання ситуаційних завдань, підготовка реферату. Студентами виконується також модульна контрольна робота. У разі не набрання необхідної кількості балів студент складає залік, виконуючи залікову роботу.

Форми контролю навчальних здобутків студентів заочної форми навчання за темами становлять виконання завдань під час самостійної роботи, виконання домашньої контрольної роботи. Студентами виконується також залікова робота, яка складається з теоретичних питань, що виносяться на залік, та виконання тестових завдань, перелік яких наводиться в робочій навчальній програмі.

6. Методичні рекомендації

При складанні робочих навчальних програм з Аграрного права необхідно забезпечити врахування вимог навчального плану факультету соціології і права щодо розподілу навчальних занять за видами та формами навчання. Необхідно оптимально розподілити навчальний час за лекційними, практичними заняттями та час самостійної роботи студентів за темами.

Доцільно також розробити методичні вказівки щодо вивчення дисципліни для кожної теми кредитного модуля. На практичні (семінарські) заняття доцільно також виносити проблемні, дискусійні питання, розуміння і засвоєння яких може викликати певні труднощі у студентів. Завдання для самостійної роботи мають передбачати опрацювання студентами в тому числі судової практики.

7. Рекомендована література:

1. Тетарчук І.В. Аграрне право України: навчальний посібник для підготовки до іспитів. – К.: Центр навчальної літератури, 2017 – 244 с.
2. Аграрне право України: навчальний посібник /Т. Є. Харитонова, 1.1. Каракаш, Х. А. Григор'єва та ін.]; за ред. Т. Є. Харитонової, 1.1. Каракаша. – Одеса: Юридична література, 2017. – 436 с.
3. Аграрне право України: підручник / В. М. Єрмоленко, О. В. Гафурова, М. В. Гребенюк [та ін.]; за заг. ред. В. М. Єрмоленка. - К.: Юрінком Інтер, 2010. - 608 с
4. Аграрне право України : підруч. / за ред. О. О. Погрібного. – К. : Істина, 2004. – 448 с
5. Аграрне право: підручник / Ю. Ю. Бакай, Г. С. Корнієнко, Т. В. Курман та ін.; за ред. А. М. Статівки. – Вид. 2-е, змін. Харків: Право, 2019. 416 с.
6. Аграрне право: конспект лекцій: навч. посіб. для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право»/ Ю.Ю.Бакай, Д.Ю. Кондратенко, Г.С. Корнієнко та ін.; за ред. Т.В. Курман, А.М. Статівки. Х.: Юрайт, 2022. 172 с.
7. Аграрне та земельне право України: сучасна парадигма і перспективи розвитку: колект. монографія / за ред. д.ю.н., проф. А. П. Гетьмана та д.ю.н., проф. Т. В. Курман. Харків: Юрайт, 2022. 576 с
8. Органічне сільськогосподарське виробництво в Україні: правові засади ведення: монографія / за заг. ред. М. В. Шульги. Харків: Юрайт, 2020. 308 с.
9. Курман Т. В., Туєва О. М. Право продовольчої безпеки: навч. посібник. Харків: Юрайт, 2021. 92 с.